

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato:
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2010-7220/21-0068
Dok.: DBJ40394

HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

Kommissionens grøn bog om løsningsmodeller for indførelse af en europæisk aftaleret for forbrugere og erhvervslivet (KOM(2010) 348 endelig)

1. Høring

Kommissionens grøn bog om løsningsmodeller for indførelse af en europæisk aftaleret for forbrugere og erhvervslivet (KOM(2010) 348 endelig) blev sendt i høring den 8. september 2010 med frist den 1. november 2010 hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Advokatrådet, Aktive Forbrugere, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Autobranchens Handels- og Industriforening i Danmark, Boghandlerforeningen, Byretterne, Copenhagen Business School, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Fotohandler Forening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Optikerforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danmarks Skohandlerforening, Danmarks Sportshandler-Forening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Dagligvareleverandør Forening, Dansk Detail, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervssammenslutning, Dansk Fjernvarme, Dansk Forlæggerforening, Dansk IT, Dansk Kredit Råd, Dansk Landbrug, Dansk Magasinpresses Udgiverforening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Timeshareejer Forening, Danske Advokater, Danske Biludlejere, Danske Busvognmænd, Danske Dagblades Forening, Danske Mediers Forum, Danske Regioner, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Danske Spil, Danske Specialmedier, De Danske Bilimportører, De Samvirkende Købmænd,

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Den Danske Dommerforening, DI, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, DONG A/S, DSB, Ejendomsmæglernes Landsorganisation, Falck Danmark A/S, Feriehusudlejernes Brancheforening, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Foreningen af Danske Internetmedier, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen for Distance- og Internethandel, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Frederiksberg Kommune, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, HORESTA, HTS, Håndværksrådet, Investeringsforeningsrådet, IT-branchen, KL, Københavns Kommune, Københavns Universitet, Landbrugsraadet, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Oliebranchens Fællesrepræsentation, PBS, Post Danmark, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Rejsearrangørforeningen i Danmark, Rejsegarantifonden, Retssikkerhedsfonden, Sø- og Handelsretten, TEKNIQ, Telekommunikationsindustrien i Danmark, Vestre Landsret, Visit Denmark, Økonomi- og Erhvervsministeriet og Østre Landsret.

Justitsministeriet har modtaget høringsvar fra følgende:

Advokatrådet, Byretterne, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Erhverv, Dansk Timeshareejer Forening, DI, Domstolsstyrelsen, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Landbrug & Fødevarer, Liberale Erhvervs Råd, Realkreditforeningen, Rejsegarantifonden, Retspolitisk Forening, Sø- og Handelsretten, Vestre Landsret, Økonomi- og Erhvervsministeriet og Østre Landsret.

2. Generelt

Byretterne, Dansk Timeshareejer Forening, Domstolsstyrelsen, Forbrugerombudsmanden, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Liberale Erhvervs Råd, Rejsegarantifonden, Vestre Landsret og Østre Landsret har ingen bemærkninger til udkastet.

Advokatrådet anfører bl.a., at en bindende fælleseuropæisk aftaleret må

forudsætte en ganske nøje overvejelse af fordele og ulemper ved at forlade forankrede retsprincipper og en retstradition, som det har taget det danske samfund århundreder at udvikle.

Danmarks Rederiforening anfører bl.a., at en europæisk aftaleret er en regional og dermed utilstrækkelig løsning. Foreningen mener, at aftaleretten bør reguleres ved en international konvention med præceptive regler.

Danmarks Rejsebureau Forening anfører bl.a., at foreningen generelt støtter en højere grad af harmonisering på forbrugerområdet.

Dansk Erhverv anfører bl.a., at organisationen ikke kan tiltræde synspunktet om, at et europæisk aftaleretligt instrument nødvendigvis vil medføre øget handel mellem virksomhederne inden for EU. Organisationen peger i den forbindelse bl.a. på, at problemerne for samhandlen mellem virksomhederne i EU snarere består i, at visse af medlemsstaternes retssystemer ikke er effektive nok, og at det således f.eks. kan tage for lang tid at få eksekveret en dansk dom i disse medlemsstater. Organisationen finder, at det i relation til forbrugerforhold er for tidligt at opstille løsningsmodeller, før analysearbejdet omkring indholdet af et aftaleretligt instrument for aftaler mellem forbrugere og erhvervslivet er bedre udviklet. Organisationen finder, at Danmark ikke (umiddelbart) bør tilslutte sig nogen af de modeller, der er nævnt i grønbogen.

DI er enig i med Kommissionen i, at forskellene i medlemsstaternes lovgivning for så vidt angår aftaler mellem forbrugere og erhvervslivet er et problem for udnyttelsen af det indre marked. For så vidt angår erhvervsforhold anfører organisationen bl.a., at det er afgørende, at princippet om aftalefrihed bevares i disse forhold.

Forbrugerrådet anfører bl.a., at rådet naturligvis går ind for, at det skal være muligt at udnytte det indre marked, men at det skal være på borgerens præmisser, og at køb over grænserne ikke skal være et mål i sig selv. Rådet peger endvidere på, at forbrugerne kan have mange grunde, som ikke har noget med lovgivning at gøre, til ikke at købe via internettet eller over grænserne. Ligeledes kan erhvervslivet have grunde, som heller ikke har noget med lovgivning at gøre, til ikke at ville inkludere sig på sådanne handler. Rådet finder det i øvrigt for tidligt at udtale sig nærmere i lyset af, at Kommissionens høringsfrist først udløber den 31. januar 2011, og at rådet ønsker at drøfte sagen med BEUC (The European Con-

sumers' Organisation) inden en endelig stillingtagen.

Landbrug & Fødevarer anfører bl.a., at det er vigtigt, at der i arbejdet med de mulige løsningsmodeller tages højde for, at der i EU er forskellige retssystemer og retstraditioner, som meget vanskeligt kan ændres og sågar på nogen punkter ikke bør ændres.

Realkreditforeningen anfører bl.a., at målet om at øge aktiviteten hen over landegrænser i EU ikke nødvendigvis nås ved mere fællesskabslovgivning. Foreningen anbefaler, at der skabes en "2. ordning", som er uafhængig af et bestemt nationalt regelsæt, og som kan vælges af aftaltparterne efter behov, uden at der i øvrigt foretages ændringer i de nationale regler, og at der som inspiration herfor kan peges på den internationale regulering af både land-, sø- og flytransporter.

Sø- og Handelsretten anfører indledningsvist, at grønbogens anvendelse af betegnelsen "europæisk aftaleret" i væsentlig grad er misvisende for indholdet af grønbogen, idet denne efter sit indhold ikke er begrænset til det, som i dansk ret kaldes aftaleret, men angår en langt videre kreds af de retsregler, som i dansk ret betegnes som formueret (obligationsretten, dele af ejendomsretten og erstatningsretten m.v.). Retten anfører endvidere, at man bør gå gradvist frem, og at det vil være nærliggende at tage fat på medlemsstaternes lovgivning om aftalers indgåelse og gyldighed som et af de første emner for fuldstændig harmonisering. Retten finder, at fuldstændig harmonisering bør ske ved hjælp af forordninger, mens en harmonisering, der ikke tilsigter at være fuldstændig, bør ske ved hjælp af direktiver.

Økonomi- og Erhvervsministeriet anfører bl.a., at ministeriet overordnet er enig med Kommissionen i, at et velfungerende indre marked for grænseoverskridende handel mellem erhvervsdrivende og forbrugere er vigtigt, og at det er centralt at fjerne hindringer for den frie bevægelighed for varer og tjenesteydelser. Ministeriet har desuden forelagt grønbogen for Erhvervs- og Byggestyrelsen, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og Finanstilsynet, der for nuværende ikke har særlige bemærkninger.

3. Anvendelsesområdet for et europæisk aftaleretligt instrument

Advokatrådet anfører bl.a., at det er rådets umiddelbare vurdering, at et instrument bør omfatte både aftaler mellem erhvervsdrivende og aftaler mellem erhvervsdrivende og forbrugere. Hvis instrumentet bliver gjort til

en valgmulighed, bør det endvidere efter rådets opfattelse omfatte både grænseoverskridende og indenlandske aftaler. Rådet finder desuden, at det kan være en god idé at skabe et instrument, der alene vedrører online-transaktioner. Rådet kan ikke støtte, at instrumentet får et så bredt anvendelsesområde, at f.eks. ejendomsretten også omfattes. Rådet finder, at det formentlig ikke vil være hensigtsmæssigt at lade instrumentet omfatte bestemte typer aftaler, hvorved uklarhed om aftaletypen kan virke forstyrrende.

Danmarks Rederiforening finder, at et instrument bør omfatte både aftaler mellem erhvervsdrivende og aftaler mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

Danmarks Rejsebureau Forening finder, at et instrument alene bør regulere forholdet mellem forbrugere og erhvervsdrivende, og at det bør dække både grænseoverskridende og indenlandske aftaler. Foreningen finder desuden, at en afgrænsning mellem ”offline” og online salg ikke vil være hensigtsmæssig.

DI finder ikke, at der er samme grundlag for at indføre et instrument for forholdet erhvervsdrivende imellem, som der er for så vidt angår aftaler mellem forbrugere og erhvervsdrivende. Organisationen finder, at der kan stilles spørgsmålstegn ved, om et instrument, der regulerer forholdet imellem erhvervsdrivende, vil være proportionalt i forhold til det problem, som instrumentet skal løse. Organisationen finder, at et aftaleretligt instrument rettet mod forbrugerforhold bør omfatte både nationale og grænseoverskridende aftaler.

Finansrådet anfører bl.a., at den løsningsmodel, som rådet foreløbigt kan støtte (”værktøjskassen”), bør tænkes ind i fremtidig EU-regulering både for så vidt angår aftaler mellem erhvervsdrivende og aftaler mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

Forbrugerrådet kan på nuværende tidspunkt kun anbefale, at en kommende lovgivning tager sigte på aftaler mellem erhvervsdrivende.

Landbrug & Fødevarer finder, at det vil være fornuftigt at starte med et instrument, der gives et snævert anvendelsesområde.

Retspolitisk Forening anfører bl.a., at det for så vidt angår forbrugerforhold er foreningens opfattelse, at en generel EU-aftaleret ikke blot er

hensigtsmæssig men – ikke mindst i lyset af den stigende handel på internettet – decideret påkrævet. For så vidt angår erhvervsforhold finder foreningen ikke, at der er samme behov for en bindende EU-regulering.

Sø- og Handelsretten anfører bl.a., at internethandlen over grænserne i EU gør det nødvendigt at fortsætte bestræbelserne på at harmonisere retsreglerne på området for forbrugernes indgåelse af grænseoverskridende aftaler. Retten anfører endvidere, at en europæisk harmonisering ikke bør foregå uden hensyntagen til retsreglerne i de tredjelande, som europæiske borgere også handler med over internettet. For så vidt angår erhvervsforhold anfører retten, at det indre marked også kan berettige harmonisering af regler mellem erhvervsdrivende, selv om sådanne regler i modsætning til regler, der skal beskytte forbrugere, ikke bør være ufravigelige. Retten peger på, at man dog kan overveje, om små og mellemstore virksomheder i et vist omfang skal have en beskyttelse svarende til forbrugernes, idet sådanne virksomheder ofte ikke har de ressourcer, som er nødvendige for at kunne overskue deres retsstilling i forhold til større spillere på markedet. Det er rettens erfaring, at tvister mellem erhvervsdrivende i vidt omfang opstår i tilfælde, hvor parterne ikke har aftalt indholdet af de regler, der skal regulere deres forhold, og retten finder på den baggrund, at der er behov for at fastsætte udfyldende regler med henblik på sådanne tilfælde.

4. Grønbogens syv løsningsmodeller

1) Offentliggørelse af ekspertgruppens resultater

Advokatrådet peger navnlig på, at fordelene ved denne løsningsmodel vil være begrænsede.

Danmarks Rederiforening støtter, at ekspertgruppens resultater offentliggøres og diskuteres og herefter danner baggrund for de bestræbelser, som foreningen finder, at medlemsstaterne og Kommissionen bør gøre sig for at sikre en international konvention om aftalers indgåelse.

DI finder det naturligt, at ekspertgruppens arbejde offentliggøres, men er enig med Kommissionen i, at dette ikke – eller kun på meget lang sigt – vil kunne fjerne de hindringer, som forskelle i nationale aftalelove m.v. måtte udgøre for det indre markeds funktion.

Landbrug & Fødevarer finder, at det vil være udmærket at gøre ekspertgruppens arbejde let tilgængeligt på internettet.

2) En officiel "værktøjskasse" for de lovgivende myndigheder

Advokatrådet anfører bl.a., at etableringen af et referenceredskab, der i hvert fald fremadrettet kan sikre en ensartethed, der ikke til fulde eksisterer i dag, vil være et effektivt redskab i EU-lovgivningen. Rådet peger i den forbindelse bl.a. på, at det vil være en stor fordel at undgå den usikkerhed, som i en række direktiver opstår som følge af politiske forhandlingsløsninger. Rådet finder, at "værktøjskassen" vil få størst betydning, hvis den binder alle de lovgivende myndigheder inden for EU.

DI anfører bl.a., at en "værktøjskasse" kan medvirke til at strømline fremtidig EU-lovgivning om aftaleret.

Finansrådet anfører, at rådet foreløbigt kan tilslutte sig denne løsningsmodel i den form, hvor "værktøjskassen" gøres til genstand for en interinstitutionel aftale mellem Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet.

Landbrug & Fødevarer finder, at en "værktøjskasse" vil være et godt sted at starte.

Retspolitisk Forening anfører, at denne løsningsmodel i den form, hvor "værktøjskassen" gøres til genstand for en retsakt fra Kommissionen, forekommer at være den mest hensigtsmæssige af de syv modeller for så vidt angår transaktioner mellem erhvervsdrivende.

Sø- og Handelsretten finder ikke, at denne model vil være et egnet middel til harmonisering af retsreglerne på området.

3) Kommissionshenstilling om europæisk aftaleret

Advokatrådet finder, at en sådan løsningsmodel vil være mindre brugbar.

DI er enig med Kommissionen i, at en henstilling indebærer en risiko for en uensartet brug af henstillingen i medlemsstaterne, men finder dog, at den vil kunne være et skridt, der kan bane vejen for på et senere tidspunkt at indføre en bindende løsning.

Landbrug & Fødevarer finder, at denne løsningsmodel i lighed med løsningsmodel 2 kan være et godt sted at starte.

4) Forordning om indførelse af et frivilligt europæisk retligt instrument

Advokatrådet anfører, at denne løsningsmodel giver mulighed for at opfylde de fleste ønsker, under forudsætning af, at instrumentet i givet fald indeholder tilstrækkeligt høje forbrugerbeskyttelseskrav, og at der, som anført i grønbogen, afsættes de fornødne ressourcer til en omfattende informationsindsats.

Danmarks Rederiforening anfører, at denne løsningsmodel ikke vil bidrage til at lette international handel, idet der allerede eksisterer frivillige instrumenter som f.eks. UNIDROIT.

DI finder det tvivlsomt, om et frivilligt instrument vil have en reel værdi for så vidt angår forhold mellem forbrugere og erhvervsdrivende. Organisationen peger i den forbindelse på, at der synes at være risiko for, at et sådant instrument vil balancere forbrugerbeskyttelsen over for virksomhedernes interesser på en måde, der kan vise sig meget omkostningsfuld for virksomhederne. For så vidt angår erhvervsforhold forventer organisationen ikke, at et sådant instrument vil blive anvendt i nævneværdigt omfang.

Forbrugerrådet anfører bl.a., at det vil være dybt kompliceret for forbrugere at skulle tage stilling til, hvilken lovgivning de skal vælge, når det drejer sig om områder, hvor selv jurister ikke er bekendt med alle detaljer i lovgivningen og fortolkningen heraf.

Landbrug & Fødevarer anfører bl.a., at det ved denne løsningsmodel forudsatte høje forbrugerbeskyttelsesniveau indebærer en risiko for, at de erhvervsdrivende i givet fald vil undlade fjernsalg til andre europæiske markeder, og at den grænseoverskridende handel og dermed konkurrencen derved begrænses. Organisationen medgiver, uagtet sine betænkeligheder ved modellen, at et frivilligt instrument i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet kan udgøre et fornuftigt alternativ til en fuldstændig harmonisering.

Sø- og Handelsretten finder ikke, at denne model vil være et egnet middel til harmonisering af retsreglerne på området, og peger endvidere på, at et frivilligt europæisk instrument navnlig vil kunne kritiseres for at gøre retsforholdene unødigt komplicerede.

5) Direktiv om europæisk aftaleret

Advokatrådet er skeptisk over for denne model. Rådet henviser herved til risikoen for uensartet implementering af et sådant direktiv i medlemsstaterne, og risikoen for, at det, der kan vedtages, vil få karakter af det mindste fællesnævnersniveau for medlemsstaternes nuværende forbrugerbeskyttelsesregler.

DI finder det tvivlsomt, om et direktiv, der regulerer forholdet mellem forbrugere og erhvervsdrivende, kan bidrage til at fjerne de forskelle, som udgør en hindring for det indre markeds funktion. For så vidt angår forholdet mellem erhvervsdrivende finder organisationen ikke, at et direktiv vil skabe merværdi. Organisationen finder overordnet ikke, at forskellene i medlemsstaternes lovgivning på området skaber problemer i erhvervsforhold.

Landbrug & Fødevarer finder, at et minimumsdirektiv ikke nødvendigvis vil føre til en ensartet gennemførelse og fortolkning af reglerne.

6) Forordning om indførelse af europæisk aftaleret

Advokatrådet finder, at denne løsningsmodel rejser ganske væsentlige spørgsmål om overholdelse af principperne om subsidiaritet og proportionalitet.

DI er enig med Kommissionen i, at en forordning om europæisk aftaleret for så vidt angår forholdet mellem forbrugere og erhvervsdrivende vil kunne fjerne forskelle i medlemsstaternes lovgivning, som udgør en hindring for det indre marked. Organisationen anfører, at en forordning synes at være en god løsning, i det omfang hensynet til forbrugerne og hensynet til erhvervslivet balanceres fornuftigt. Organisationen finder ikke, at der er behov for en forordning, der også regulerer forholdet mellem erhvervsdrivende.

Landbrug & Fødevarer anfører bl.a., at en forordning vil medføre en risiko for uklare regler, hvor der ikke tages højde for de forskellige medlemslandes retstraditioner, og er i øvrigt enig med Kommissionen i, at modellen kan rejse følsomme spørgsmål om subsidiaritet og proportionalitet.

Retspolitisk Forening finder, at der bør laves en forordning, der alene skal omfatte forbrugeraftaleretten. Foreningen finder, at der ved forbrugerftaler gør sig mere vidtgående beskyttelseshensyn gældende, hvorfor

en sådan forordning efter foreningens opfattelse ikke vil rejse spørgsmål i forhold til principperne om proportionalitet og subsidiaritet.

7) Forordning om indførelse af europæisk civillov

Advokatrådet anfører, at det ikke er sandsynligt, at en sådan løsningsmodel vil kunne gennemføres. Rådet peger på, at løsningsmodellen er forbundet med væsentlige problematikker både teknisk og retligt, og at de mulige fordele vil være helt ubetydelige i forhold til de store problemer, som modellen vil medføre.

Danmarks Rejsebureau Forening finder, at denne løsningsmodel ikke er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet.

DI finder ikke, at der er grundlag for at indføre en europæisk civillov, idet der vil være tale om et tiltag, der ikke står i rimeligt forhold til de handelshindringer, man vil forsøge at komme til livs med tiltaget.

Landbrug & Fødevarer finder, at en europæisk civillov vil være et for vidtgående skridt.

Sø- og Handelsretten anfører, at reglerne om det indre marked ikke kan begrunde tanker om indførelse af en europæisk civillov, og at et sådant tiltag vil kunne virke kontraproduktivt på det arbejde, som er nødvendigt med henblik på den harmonisering af europæisk formueret, som det indre markeds ubesværede funktion kan begrunde. I forlængelse af dette synspunkt opfordrer retten i øvrigt til, at man fra dansk side gør en kraftig indsats med henblik på at undgå, at arbejdet med fælleseuropæisk formueret kommer til at foregå inden for de områder af traktatkomplekset, som Danmark på grund af sine forbehold ikke kan deltage direkte i.